

Nationale Conferentie: Het persoonsgebonden budget: de motor van zorgvernieuwing!

Expertisecentrum Onafhankelijk Leven

2 juni 2010 ICC Gent-Casinozaal

Lessen uit de praktijk van werken met een Persoonsgebonden Budget in Zweden door Davy Gaeremynck

Persoonlijke assistentie in Zweden

Ervaringen en conclusies vanuit een Independent Living perspectief, 2010

Wat ik vandaag wil voorstellen is het persoonlijke assistentie budget in Zweden. Het gaat hierbij dus uitsluitend om PAB en daarbij bespreken we de ervaringen en conclusies vanuit een independent living perspectief met de ontwikkelingen voor het jaar 2010.

We zullen onder meer kijken naar een korte historiek, met daarbij ook de weerstand tegen de hervorming. Ik licht toe wie er recht heeft op persoonlijke assistentie, hoe de inschaling gebeurt en uit welke bestanddelen de assistentietegemoetkoming bestaat. Vervolgens bekijken we de voor- en nadelen bij de verschillende soorten assistentie aanbieders. Daarna zal ik het systeem toelichten met de betrokken partijen en het administratieve verloop. U zult cijfers krijgen over het aantal assistentiegebruikers. We geven de resultaten weer van onderzoek naar klantentevredenheid. Daarna nemen we een betere kijk op de private for profit organisaties en de status van de persoonlijke assistenten, om vervolgens af te ronden met een vergelijking van de kostprijs van de persoonlijke assistentie met andere vormen van dienstverlening.

Historiek

Hoe is het allemaal begonnen. Tijdens zijn universiteitsstudies in Berkeley, Californië tijdens de jaren 70 deed Dr. Adolf Ratzka zelf ervaring op met persoonlijke assistentie. Toen hij naar Zweden verhuisde, publiceerde hij in 1982 een artikel waarbij hij de term persoonlijke assistentie introduceerde. Dit systeem met contante betalingen zou dan de bestaande zorg in natura gaan vervangen. In 1984 werd STIL opgericht als de eerste independent living organisatie van Scandinavië. STIL introduceerde nieuwe concepten zoals zelfbestemmingrecht, zelfvertegenwoordiging, de-medicalisatie, de-professionalisatie, de-institutionalisatie en discriminatie. Vervolgens startte in januari 1987 een pilootproject op voor persoonlijke assistentie waaraan 23 gebruikers deelnamen, waarbij onder meer kinderen met assistentie en een volwassene met down syndroom betrokken waren. STIL was dan de ondernemer voor de stad Stockholm en de werkgever van de persoonlijke assistenten.

Weerstand

Dit pilootproject stootte echter op heel wat weerstand. In het midden van de jaren 80 was de socialistische partij aan de macht en werd privatisering door de politieke linkervleugel beschouwd als een bedreiging. Toch kende men toen al coöperatieven zoals HSB voor de woonsten, OK voor de benzinstations, FONUS begrafenisondernemers en KF voor de winkels met voedingsmiddelen. De vakbonden vreesden dat hun leden zouden worden uitgebuit. *Kommunal* dacht dat de gebruikers het privéleven van de assistenten niet zouden respecteren, er werd letterlijk gezegd "Ze gaan de assistenten opeten". Ze vrezden ook dat het moeilijk zou zijn om te communiceren met hun leden omdat ze niet langer verbonden zijn aan instituten en zo niet verzameld zijn op een en dezelfde plaats. Persoonlijke assistentie werd ook opgevat als een elitaire oplossing omdat deze tijd, energie en de vaardigheden vergde van de deelnemers, maar dat werd door STIL ontdaan door van in het begin bewust kiezen voor een kind en een volwassene met down syndroom als deelnemers. Iemand moet ook vóór de anderen nieuw terrein durven te verkennen. De bestaande handicaporganisaties hadden gedurende lange tijd gevochten voor hun oplossingen. Deze waren dan meestal woonclusters of versterkte woonclusters. Na de massale media aandacht voor de positieve effecten van persoonlijke assistentie op zowel gebruikers als assistenten en de invoering van het huidige systeem met LSS en LASS wetgeving in 1994, is de vraag naar de oude traditionele oplossingen snel afgenomen. In 1994 waren de liberalen, de christendemocraten en de moderaten aan de macht, doordat dit een liberale regering was kwam ook de mogelijkheid tot stand tot keuzevrijheid waarbij dan ook gedacht werd aan de private sector. De behandelingstijd van een assistentieaanvraag is drie maanden en er bestaan geen wachtlijsten. Dit staat in schril contrast met de 5 000 die op een wachtlijst staan voor assistentie in Vlaanderen en 13 000 op een wachtlijst voor een plaats in een instituut.

Het recht op persoonlijke assistentie

In Zweden heeft een persoon recht op persoonlijke assistentie als hij of zij tot één van de drie persoonsgroepen behoort die worden opgesomd in de LSS-wet: *Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade* of de wet op ondersteuning en dienstverlening aan bepaalde personen met beperkingen. De eerste groep zijn de personen met intellectuele beperkingen, autisme of een gelijkaardige beperking. Tot de tweede groep voornoemde personen met ernstige en blijvende

intellectuele beperkingen na een hersenbeschadiging bij volwassen leeftijd wegens externe krachten of een fysieke ziekte. En de derde groep omvat de personen met ernstige en blijvende fysieke of intellectuele beperkingen die duidelijk niet het gevolg zijn van het normale verouderingsproces en zo ernstige moeilijkheden in het dagelijks leven met zich brengen waardoor er een grote nood ontstaat aan ondersteuning en dienstverlening. Men zou kunnen stellen dat de eerste twee groepen gebaseerd zijn op een medische diagnose, terwijl de derde groep behoefte gebaseerd is.

De personen met een ondersteuningsnood van meer dan 20 uren per week voor wat betreft de basisbehoeften, komen in aanmerking voor een persoonlijke assistentietegemoetkoming volgens de LASS-wet: *Lagen om Assistansersättning* of de wet op de assistentietegemoetkoming. De assistentietegemoetkoming volgens de LASS-wet wordt door het ziekenfonds betaald. De uitbetaling voor persoonlijke assistentie volgens de LSS-wet worden betaald door de gemeente waar de gebruiker gedomicilieerd is. In principe zou er geen verschil mogen zijn in de praktische werking van persoonlijke assistentie volgens LSS of LASS. De eerste 20 uren assistentie per week worden altijd door de gemeente aan het ziekenfonds terugbetaald, daar merkt de gebruiker echter niets van. Maar alvorens de ondersteuningsnoden bij de basisbehoeften worden berekend, moet aan de voorwaarden van de persoonsgroepen in de LSS-wet voldaan zijn.

De berekening van de 20 uren grens voor ondersteuningsnoden bij basisbehoeften is gebaseerd op vijf aspecten. Deze zijn: persoonlijke hygiëne, eten, aan- en uitkleden, communicatie met anderen en tenslotte elke andere vorm van ondersteuning waarbij een diepgaande kennis vereist is van de beperking van de gebruiker (en dit zijn dan meestal personen uit groep één en twee). Aan de 20 uren regeling moet worden voldaan door minstens één van deze vijf aspecten. Na de berekening van ondersteuningsnoden bij de basisbehoeften wordt daarna dan de berekening gemaakt van de overige ondersteuningsnoden.

Inschaling

Hoe gaat de inschaling in zijn werk? Bij de berekening van de assistentietegemoetkoming wordt enkel rekening gehouden met ondersteuningsnoden van het individu. Dit betekent dat de tegemoetkoming geen rekening houdt met het inkomen of de rijkdom van de gebruiker en volledig belastingvrij is. Tot op heden gebeurt de inschaling via een open gesprek tussen de gebruiker en een medewerker van de gemeente en/of het ziekenfonds, waarbij de gebruiker aangeeft welke activiteiten hij of zij met de hulp van persoonlijke assistentie zou willen doen. Vaak wordt er echter gebruik gemaakt van een checklist. Nu wordt er gewerkt aan een neutraal instrument dat bij de toekomstige inschalingen en de tweejaarlijkse herzieningen zal gebruikt worden. Dit instrument kan worden vergeleken met het Vlaamse "Zorgzwaarte" instrument. De inschalingen gebeuren enkel en alleen op vraag van de gebruiker en er kan tegen elke beslissing beroep worden aangetekend, zowel binnen het beslissend orgaan als via de burgerlijke rechtbanken.

Assistentietegemoetkoming

Bij de inschaling van de ondersteuningsnoden krijgt de gebruiker een aantal uren op maandbasis toegekend. Er is hier dus geen sprake van enveloppenfinanciering. De Zweedse staat stelt jaarlijks het standaard een bedrag vast, dat voor 2010 - 252 SEK bedraagt (dat is ongeveer 26 Euro). Van het standaardbedrag wordt 87 % geacht naar lonen, belastingen, werkgeversbijdragen en andere kosten

voor pensioensverzekeringen te gaan. Dan moet de overige 13 % de kosten dekken die ontstaan door het leveren van persoonlijke assistentie. Deze worden opgedeeld in: assistent-kosten (bioscooptickets, hotelkosten, reistickets), opleiding (hart/long redding, til technieken, conflicthantering), inspanningen voor een betere werkomgeving (brandbeveiliging), assistentiekosten of personeelskosten (handschoenen, koffie, zeep, trainingskaart), administratie (lonen van het administratief personeel, lokalen).

Als er specifieke redenen zijn, kan om een verhoogde tegemoetkomingen worden gevraagd. Deze is dan maximaal 12 % hoger dan het standaardbedrag of 282 SEK voor het jaar 2010. Deze redenen zijn: nood aan assistenten met een specifieke opleiding, indien er een extra begeleider samenwerkt met de assistenten en vooral met de gebruiker (dit heet dan een vice-arbeidsleider of service guarantor) of indien meer dan de helft van de assistentie geleverd wordt op onregelmatige uren. In tegenstelling tot de gebruikers die het standaardbedrag aan assistentietegemoetkoming trekken en slechts dienen te rapporteren voor het aantal uren dat ze gebruikten, moeten de gebruikers met een verhoogde tegemoetkoming ook rapporteren hoe de fondsen besteed werden.

Voor- & nadelen bij de verschillende soorten assistentieaanbieders

Als eerste soort assistentieaanbieder zijn er de gemeenten. Zij bieden als voordeel dat alles centraal wordt georganiseerd en er is bijna geen inspanning van de gebruiker vereist. Zij hebben ook vervangingspersoneel voorhanden. Een groot nadeel is dat je weinig controle kan uitoefenen over wie de assistentie verzorgt. Het is onzeker of het personeelschema zal passen voor je levensstijl en je hebt geen controle over je economische middelen.

Bij de coöperatieven heb je dan weer wel de controle over het personeel, de schema's en de middelen. Je krijgt inspraak in het beleid en de werkzaamheden binnen de coöperatieve en vaak wordt er rechtshulp voorzien. Dit vraagt echter een grotere inspanning van de gebruiker en je moet zelf gaan rekening houden met je economische middelen. Tenslotte wordt er zelden vervangingspersoneel voorzien.

De private for profit organisaties bieden dan weer verschillende serviceniveaus aan die misschien beter passen bij je behoeften. Hun winst oogmerk verzekert dat je een goede economische situatie erop nahoudt en ook zij voorzien rechtshulp. Het winst oogmerk kan je dan weer gaan beperken in het gebruik of de variatie van economische middelen. Je krijgt helemaal geen invloed over de zakelijke beslissingen die genomen worden binnen de onderneming en je hebt niet altijd controle over je economische middelen.

Als je uw assistenten zelf gaat tewerkstellen heeft u natuurlijk de maximale controle over je assistentiesituatie. De assistentietegemoetkoming zal eveneens betaald worden wanneer de gebruiker in het ziekenhuis verblijft of overlijdt. Er is minder strenge wetgeving van toepassing in verband met de tewerkstelling van assistenten (je moet bijvoorbeeld geen rekening gehouden met de arbeidstijdwet, zodat assistenten meerdere etmalen na elkaar kunnen werken). Hier kunnen echter geen fondsen gespaard worden over de grens van een zesmaandelijks afrekeningperiode. De gebruiker kan geen assistent in dienst nemen waarmee hij of zij het huishouden deelt (een achterdeurtje is een coöperatieve te vragen deze partner als assistent in dienst te nemen en de

gebruiker te factureren). Omdat je zelf alle verantwoordelijkheid opneemt moet je dan ook zelf op de hoogte zien te blijven van alle veranderingen in de wetgeving, belastingen en cao's.

Betrokken partijen & administratie

Bij de praktische uitvoering van persoonlijke assistentie zijn de volgende partijen betrokken: de gemeente waar de gebruiker gedomicilieerd is, het ziekenfonds, de gebruiker, de assistenten en eventueel de assistentieaanbieder.

Alvorens de assistentie van start kan gaan, moeten de volgende contracten en volmachten worden opgesteld. We zien hier de vijf partijen en alles begint met de gebruiker die zijn assistentiebesluit krijgt van het ziekenfonds. De gebruiker bezorgt een kopie van het assistentiebesluit aan een aanbieder (je ziet erbij dat de originele documenten in wit zijn en de copies in grijs worden weergegeven). Eerst en vooral krijgt de gebruiker een opleiding van de aanbieder en dan wordt er een contract opgemaakt tussen de gebruiker en de aanbieder, waarvan een kopie bezorgd wordt aan het ziekenfonds. De gebruiker bezorgt een originele volmacht voor de uitbetaling van de assistentietegemoetkoming aan het ziekenfonds, die het mogelijk maakt om de assistentietegemoetkoming direct uit te betalen aan de aanbieder. De aanbieder stelt een contract voor de uitbetaling van de ziektevergoedingen op tussen zichzelf en de gebruiker. Het contract voor de ziektevergoedingen dat de aanbieder afsluit met de gemeente maakt het zo mogelijk om de meerkosten bij ziektevervanging terug te vorderen van de gemeente. De gebruiker bezorgt een kopie van de volmacht voor de ziektevergoedingen aan zijn gemeente. Nu kan de gebruiker op zoek gaan naar passende assistenten en stelt een voorlopige arbeidsovereenkomst op. Pas nadat de aanbieder de voorlopige arbeidsovereenkomst heeft bekrachtigd is er sprake van een officiële arbeidsovereenkomst tussen de assistent en de aanbieder. Voor uitzonderlijke en tijdelijke behoeften aan extra assistentie (zoals vakantie) kan de gebruiker een aanvraag indienen bij zijn gemeente en dan bezorgt hij/zij een kopie van dit besluit aan de aanbieder.

Nu zijn alle contracten opgesteld en kan de effectieve persoonlijke assistentie van start gaan. Bij de praktische werking van persoonlijke assistentie onderscheiden we een steeds wederkerende cyclus van drie maanden. Daarbij is de eerste maand de productiemaand, de tweede maand is de administratiemaand en als laatste hebben we de rapporteringmaand.

Gedurende de productiemaand wordt een deel van de toegekende assistentie-uren verbruikt. Dit genereert lonen, toeslag voor onregelmatige uren, belastingen en bijdragen. Doorlopend worden eventueel assistenten geïntroduceerd en opgeleid. Allerhande activiteiten kunnen overige kosten veroorzaken en op de 20e van elke maand ontvangt men een uitbetaling van de assistentietegemoetkoming.

En zo komen we in de Administratiemaand terecht. Ten laatste op de vijfde van deze maand bezocht de gebruiker de tijdrapporten voor de gewerkte uren, de uren wachtdienst en dergelijke voor de productiemaand aan de aanbieder. Rond de 22e van deze maand creëert het payroll-systeem een elektronisch bestand met alle types van assistentie uren. Dit bestand wordt ingelezen in het tijdsboekhoudingsysteem dat dan op zijn beurt een tijdrapport en een 'rekening assistentietegemoetkoming' afdrukt. Dit tijdrapport en rekening assistentietegemoetkoming worden naar de individuele gebruiker gestuurd voor nazicht. Gelijktijdig wordt een elektronisch bestand naar

de bank van de assistentieaanbieder gestuurd voor uitbetaling van de lonen. Op de 25e van de maand worden de assistent-lonen uitbetaald op basis van de gegevens uit de productiemaand. Alle kosten uit de productiemaand worden per gebruiker geregistreerd in de boekhouding en dit samen met de binnengekomen betalingen.

De laatste maand in deze cyclus is de rapporteringmaand. De gebruiker heeft gecontroleerd of alle gegevens op de rekening assistentietegemoetkoming correct te zijn ingevuld en stuurt deze ten laatste op de vijfde van de maand ondertekend terug naar de assistentieaanbieder. Ten laatste op de 10e van de maand heeft de aanbieder de definitieve rekening assistentietegemoetkoming geregistreerd en bezorgd aan het ziekenfonds. Op het einde van de afrekeningperiode voor gebruikers met een verhoogde tegemoetkoming moeten de feitelijke kosten op deze rekeningen worden ingevuld. Op het einde van de maand zal de assistentieaanbieder eventuele kosten in verband met de assistentie uit de productiemaand terugbetalen aan de gebruiker en een verrekening maken van de administratieve kosten.

Zoals ik al eerder zei ontvangt een gebruiker op de 20e van de maand een uitbetaling van de assistentietegemoetkoming. Deze tegemoetkoming kan bestaan uit meerdere bestanddelen: preliminaire uitbetalingen (dit is het aantal uren per maand dat in het assistentiebesluit staat, vermenigvuldigd met het standaard- of het verhoogde bedrag), tussentijdse afrekeningen (indien het gebruikte aantal uren in de productiemaand, dat wil zeggen twee maanden eerder, meer dan 10 % afwijkt van het toegekende aantal wordt hetgeen boven deze 10 % verrekend), de eindafrekening (als in de productiemaand, dus twee maanden eerder, de afrekeningperiode ten einde liep, wordt het verschil tussen de toegekende uren en de verbruikte uren verrekend met als maximum het aantal toegekende uren), de financiële rapportering van de verhoogde tegemoetkoming (wanneer in de productiemaand, twee maanden eerder, de afrekeningperiode ten einde liep, wordt de gemiddelde uurkost verrekend met het toegekende bedrag). Dit bedrag kan tegenwoordig ook lager liggen dan het standaardbedrag.

Het aantal assistentiegebruikers

Als we willen nagaan hoeveel gebruikers er zijn in Zweden, zien we dat er eind januari 2010 tot 15799 gebruikers van persoonlijke assistentie waren volgens LASS. Aan deze gebruikers werden er gemiddeld 110,7 uren per week toegekend en daarvan zijn 47 % vrouwen en 53 % mannen. Een nadere kijk op de verdeling tussen assistentieaanbieders leert ons dat 47,5 % gebruikmaken van de gemeentediensten, 10,7 % is lid van een coöperatieve, terwijl 38,9% een private onderneming als aanbieder heeft en 2,8 % ervoor gekozen heeft zelf werkgever te zijn voor de assistenten.

In december 2009 waren er 3400 gebruikers van persoonlijke assistentie volgens LSS. Daarvan heeft ongeveer 41 % een ondersteuningsnood die kleiner is dan 20 uren op weekbasis en zo krijgt natuurlijk 59 % van de gebruikers persoonlijke assistentie voor meer dan 20 uren per week uitbetaald. Er zijn iets meer dan 70 000 personen tewerkgesteld als persoonlijk assistent en daarvan is ongeveer 77 % vrouwen. Doordat persoonlijke assistentie en beroep is met heel wat deeltijdse werkers, komt dit cijfer overeen met ongeveer 45 000 FTE.

Klantentevredenheid

Onderzoek aan de universiteit van Göteborg heeft ons geleerd dat gebruikers binnen deze stad die hun assistentie laten organiseren door de gemeentediensten minder tevreden zijn dan de andere gebruikers. De voornaamste oorzaken hiervan zijn dat zij niet wisten wie kwam, de taken leken op voorhand bestemd en de dienstverlening leek eerder op thuiszorg. In 1995 ondervroeg de coöperatieve JAG 66 van haar leden met persoonlijke assistentie en ondervroeg 55 van hen opnieuw die nog in leven waren in 2005. Daaruit konden ze afleiden dat in 1995 slechts 20 % van de personen boven de 18 jaar in een eigen woonst leefde terwijl dat er in 2005 al 66 % waren. De vraag naar plaatsen in kortverblijf was sterk afgenomen. Mantelzorg en thuiszorg werd in 2005 niet meer gebruikt door de geïnterviewden en er zijn slechts vier personen die om diverse redenen gestopt waren met persoonlijke assistentie.

In 2005 heeft het toenmalig parlementair comité 915 willekeurige gebruikers ondervraagd die hun assistentie lieten organiseren door de gemeente, een coöperatieve of een private for profit organisatie. Daarvan had meer dan 70 % de assistentieaanbieder vrij kunnen kiezen. Ongeveer de helft van hen had invloed bij de rekrutering van assistenten: dat was zo voor 43 % bij de gemeenten, 89 % bij de coöperatieven en 81 % bij de private ondernemingen. Opleidingen voor de assistenten zijn slechts beschikbaar bij 5 % van de gemeenten, 29 % van de private ondernemingen en ongeveer de helft van alle coöperatieven. Er bestond een geschreven contract tussen de gebruiker en hun aanbieder bij 91 % van de coöperatieven, 86 % van de private ondernemingen maar slechts bij 48 % van de gemeenten.

Private for profit organisaties

Op het einde van het jaar 2006 waren er ongeveer 450 private ondernemingen en coöperatieven actief op de markt van de persoonlijke assistentie. Volgens de vakbond *Kommunal* was dat aantal toegenomen tot 540 in januari 2010. Deze ondernemingen varieerden in grootte van één tot meer dan 1000 klanten. Coöperatieven worden opgericht door assistentiegebruikers. Privéondernemingen worden zowel gestart door gebruikers, familieleden van gebruikers of entrepreneurs. Twee van de grootste privéondernemingen zijn ondertussen door de oprichters doorverkocht aan risicokapitaalbedrijven en een derde opkoop is op komst. In de eerste jaren na de invoering van de huidige wetgeving organiseerden de gemeenten persoonlijke assistentie voor ongeveer 70 % van de gebruikers, dit aandeel was al gedaald tot 60 % in 2004 en bedraagt nu slechts 47 %. Het aantal gebruikers bij de gemeenten blijft voortdurend dalen, steeds in het voordeel van de privéondernemingen.

Status van de persoonlijke assistenten

Volgens cijfers uit 2004 van de vakbond *Kommunal* voor gemeentelijk personeel zijn vier van de vijf persoonlijke assistenten vrouwen en hebben de meeste assistenten een leeftijd tussen de 25 en 44 jaar. Ongeveer elke derde assistent is van buitenlandse afkomst, waarbij de Finse, Irakese, Noorse en Bosnische nationaliteit het meest voorkomen. Tweederden van de assistenten hebben al meer dan drie jaar gewerkt als persoonlijk assistent en werkt 25 % van hen voltijds. Omstreeks 80 % van de persoonlijke assistenten is tewerkgesteld door de gemeente, maar dit cijfer zou moeten worden aangepast door de voortdurende daling van het aandeel van de gebruikers bij de gemeenten.

Persoonlijk assistent is een goed ingeburgerd beroep. Deze term wordt sedert de wetgeving van 1994 gebruikt op arbeidsovereenkomsten, in bepaalde delen van Zweden was de term al eerder in gebruik. *Arbetsförmedlingen*, de Zweedse dienst voor arbeidsbemiddeling, rangschikt de vacatures voor persoonlijke assistenten ook onder deze benoeming. Het loon van een assistent wordt vaak vergeleken met dat van een hulpverpleegster in de medische sector en bedroeg voor een voltijdse job in november 2008 19 300 SEK bruto. Dit cijfer ligt iets hoger dan voor de mensen die werken in de gemeentelijke thuiszorg. Het beroep kent een hoge personeelsomzet, met ongeveer 40 % per jaar. De meesten werken deeltijds omdat hun schema flexibel moet zijn. De gemiddelde tewerkstellingsgraad voor november 2008 bedroeg 79 %.

Er is voor dit beroep geen specifieke kwalificatie vereist. Vele gebruikers die het oude systeem gekend hebben, kiezen er specifiek voor om assistenten in dienst te nemen die geen opleiding of ervaring hebben uit de zorgsector. Er kunnen echter wel heel specifieke vaardigheden gevraagd worden die beter passen bij de interesses, de levensstijl of de behoeften van de gebruiker. Er bestaan geen wettelijke beperkingen inzake welke taken een persoonlijk assistent mag uitvoeren. Volgens *Arbetsmiljöverket*, de arbeidsinspectiedienst, kunnen alle taken worden uitgevoerd, zolang ze niet illegaal zijn en een behoorlijke inschatting van de risico's gedaan werd. Het is dus mogelijk om een assistent te vragen om de olie te verversen van een auto, op voorwaarde dat er voldoende kennis, middelen en tijd beschikbaar zijn. Bepaalde gemeenten proberen echter om de taken van de assistent te beperken. Volgens *Socialstyrelsen*, de Nationale dienst voor gezondheid en welvaart, verhoogt persoonlijke assistentie niet alleen de levenskwaliteit van de gebruikers, het is voor velen ook een toegangspoort tot de arbeidsmarkt. Het beroep is toegankelijk voor iedereen, omwille van de unieke verwachtingen van elke gebruiker.

Kostprijs van persoonlijke assistentie in vergelijking met andere diensten

Persoonlijke assistentie die geproduceerd wordt door de privésector is aanzienlijk goedkoper dan deze bij de gemeenten, de redenen daarvoor zijn onder meer: dat er meer personeel in dienst is bij de gemeenten, de gemeenten hebben hogere overheadkosten door uitgebreidere faciliteiten, cao's voor gemeentelijk personeel voorzien in een hogere vergoeding dan de cao's die van toepassing zijn in de privésector en de gemeenten moeten de ziektevergoedingen bij vervanging van een assistent zelf betalen. Meer en meer gemeenten en stadsdeeladministraties zijn ermee begonnen om hun persoonlijke assistentie dienstverleningen uit te besteden aan private assistentieaanbieders. De kostprijs van thuiszorg is gedaald met 60 % en vervangen door persoonlijke assistentie.

De gemeentelijke thuiszorg kost 10 % meer per verloond uur, maar gemiddeld 70 % meer per uur geleverde dienstverlening. Dit is voor het grootste deel te wijten aan het feit dat thuiszorgpersoneel slechts voor de helft van de gewerkte tijd dienstverlening biedt. De andere helft gaat verloren aan verplaatsingen en administratieve taken. Onafhankelijk onderzoek in 2008 heeft uitgewezen dat de sociaaleconomische besparingen door het leveren van ongeveer de helft van de persoonlijke assistentie door private aanbieders 29 miljard SEK bedraagt. Indien alle persoonlijke assistentie geleverd zou worden door private aanbieders zullen de totale besparing 77 miljard SEK bedragen.

Krachtlijnen

Zowel onderzoek aan de universiteit van Göteborg als door overheidsinstanties heeft uitgewezen dat er een aanzienlijk hogere tevredenheid heerst bij de gebruikers van assistentie dan bij de gebruikers van andere dienstverleningen. Ook navraag door de vakbond bij hun leden heeft een veel hogere tevredenheid aangetoond dan bij andere beroepen in de zorgsector en daardoor is de vakbond geen tegenstander van persoonlijke assistentie meer. Het hoofddoel van de LSS-wetgeving was aan de gebruikers een echt recht op zelfbeschikking te bieden. Op die manier kunnen zij bepalen wie hen wanneer zal bijstaan met welke taken. Zowel in coöperatieven als bij privé ondernemingen heeft de gebruiker een grote invloed over het gebruik van de assistentietegemoetkoming. En zoals we eerder reeds aantoonde, is het huidige persoonlijke assistentiesysteem in een goed beheer goedkoper dan bijvoorbeeld thuiszorg.